

شیوه پژوهش و نگارش علمی (راهنمای عمل)

تالیف:

دکترهادی پورشافعی

(دانشیار دانشگاه بیرجند)

انتشارات رازنهان

۱۳۹۷

سرشناسه

: پورشافعی، هادی، ۱۳۴۲ -

عنوان و نام پدیدآور

: شیوه پژوهش و نگارش علمی (راهنمای عمل) / مولف هادی پورشافعی.

مشخصات نشر

: تهران: راز نهان، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری

: ۲۶۲ ص: مصور، جدول.

شابک

: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۸-۵۶۲-۳

وضعیت فهرست نویسی

: فیپا

موضوع

: تحقیق -- روش شناسی

موضوع

: Research -- Methodology

موضوع

: نگارش علمی و فنی

موضوع

: Technical writing

موضوع

: پایان نامه ها -- شیوه نامه

موضوع

: Dissertations, Academic-- Style manuals

رده بندی کنگره

: ۱۳۹۷ پ ۹/۵۵/۱۸۰ Q

رده بندی دیویی

: ۰۰۱/۴۲

شماره کتابشناسی ملی

: ۵۴۵۵۲۰۸

آدرس: میدان انقلاب، اول جمال زاده جنوبی، کوچه دانشور، پلاک ۱۲، واحد ۲

شماره تماس: ۰۲۱۶۶۹۰۱۸۴۱ - ۰۹۱۲۲۲۳۰۲۶۹

آدرس الکترونیکی: raznahanbook@gmail.com

آدرس سایت: www.raznahanbook.com

عنوان کتاب..... شیوه پژوهش و نگارش علمی (راهنمای عمل)

مؤلف..... دکتر هادی پورشافعی

صفحه آرا..... رضا کاوه

طراح جلد..... رضا کاوه

ناشر..... راز نهان

شمارگان..... ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ..... اول ۱۳۹۷

قیمت..... ۲۵۰۰۰ تومان

ISBN: 978-600-448-562-3

فهرست کلی کتاب

۱۵.....	مقدمه
۱۷.....	فصل اول: ماهیت پژوهش و علم، پایان نامه و قسمت های آن
۳۱.....	فصل دوم: انتخاب موضوع پژوهش
۷۷.....	فصل سوم: نگارش پژوهش
۱۰۷.....	فصل چهارم: فصول پایان نامه
۱۹۱.....	فصل پنجم: تدوین مقاله علمی
۲۲۵.....	فصل ششم: دفاع از پایان نامه و آمادگی های آن

فهرست تفصیلی کتاب

۱۵.....	مقدمه
فصل اول: ماهیت پژوهش و علم، پایان نامه و قسمت های آن	
۱۷.....	مقدمه
۱۷.....	ماهیت پژوهش
۱۸.....	ویژگی های ذهن پژوهنده
۱۹.....	ماهیت و کارکردهای علم
۳۱.....	انواع پژوهش
۲۲.....	علم و پژوهش در آموزش عالی

۲۴.....	پایان نامه: تعریف، ویژگی‌ها و اهمیت آن
۲۴.....	اهداف پایان نامه
۲۵.....	وظایف استاد راهنمای پایان نامه
۲۵.....	قسمت‌های پایان نامه
۲۹.....	سخن پایانی فصل

فصل دوم: انتخاب موضوع پژوهش

۳۱.....	مقدمه
۳۱.....	اهمیت انتخاب
۳۲.....	معیارها و منابع انتخاب موضوع
۳۳.....	اقدامات اساسی در فرآیند انجام پایان نامه
۳۴.....	مراحل پیشنهادی در انتخاب موضوع
۳۹.....	خلاصه مراحل
۴۰.....	چند نکته شاخص در انتخاب موضوع
۴۲.....	طرح عنوان پژوهش به صورت سؤال
۴۳.....	نگارش عنوان پژوهش
۴۴.....	چند مهارت اساسی در آغاز پژوهش
۴۶.....	معرفی برخی پایگاه‌های اطلاعات
۴۹.....	سخن پایانی فصل
۴۹.....	پیوست ۱. حوزه‌ها و متغیرهای مطالعاتی پژوهش

فصل سوم: نگارش پژوهش

۷۷.....	مقدمه
۷۸.....	انگیزه نگارش
۷۹.....	اخلاق پژوهش
۸۱.....	محورهای پژوهش و نگارش
۸۲.....	اول: دقت در مأخذدهی
۸۲.....	اهداف عمده مأخذدهی و استناد دادن منابع
۸۳.....	روش‌های نقل و مأخذدهی مطالب
۸۴.....	الف) نقل قول مستقیم

۸۵	روش‌های منبع‌نویسی و ارجاع درون متن
۹۳	ب) نقل قول غیرمستقیم
۹۳	ج) نگارش مستقل
۹۴	دوم: دقت در نگارش
۹۵	پاراگراف‌بندی
۹۵	نکات نگارش پاراگراف
۹۶	معادل‌های کلمات خاص، واژگان خارجی و اصطلاحات
۹۷	دیگر نکات نگارش در پایان‌نامه
۹۸	حجم پایان‌نامه
۹۹	حواشی صفحات
۹۹	پیوسته یا منفصل نویسی در نگارش
۱۰۰	برخی فنون نگارش
۱۰۳	صفحه‌گذاری و نشانه‌گذاری مطالبی
۱۰۵	جداول و اشکال
۱۰۶	پینوشت‌ها و زیرنویس‌ها
۱۰۶	سخن پایانی فصل

فصل چهارم: فصول پایان‌نامه

۱۰۷	مقدمه
-----	-------

فصل ۱ پایان‌نامه: کلیات پژوهش - طرح پژوهش

۱۰۹	مقدمه
۱۱۲	قسمت‌های فصل اول پایان‌نامه
۱۱۲	کدام مقدمه پژوهش
۱۱۳	نقش مقدمه
۱۱۴	نکات نگارشی در مقدمه
۱۱۴	۱. بیان مسأله پژوهش
۱۱۶	مراحل و جهت‌گیری‌های بیان مسأله
۱۱۶	قدم‌های بیان مسأله پژوهش
۱۱۹	چارچوب نظری یا مفهومی
۱۲۰	حوزه و محدوده مسأله پژوهش

۱۲۱	پرسش محوری در پژوهش
۱۲۴	۲. اهمیت و ضرورت پژوهش
۱۲۵	۳. اهداف پژوهش
۱۲۸	۴. سؤال‌ها یا فرضیه‌های پژوهش
۱۲۹	۵. متغیر یا متغیرهای پژوهش و تعاریف آن
۱۳۱	۶. روش پژوهش
۱۳۱	۷. جامعه آماری و نمونه پژوهش
۱۳۲	۸. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، روایی و پایایی آن
۱۳۳	۹. شیوه اجرای پژوهش
۱۳۳	۱۰. شیوه تحلیل آماری داده‌های پژوهش
۱۳۴	۱۱. موقعیت پژوهش و تعریف واژه‌های خاص و اصطلاحات پژوهش
۱۳۵	۱۲. منابع و مآخذ
۱۳۵	زمان و مدیریت زمان در پژوهش
۱۳۷	سخن پایانی فصل

فصل ۲ پایان‌نامه: مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۱۳۸	مقدمه
۱۳۹	اهمیت مطالعات نظری و پژوهش‌های گذشته
۱۴۰	قسمت‌های اساسی فصل دوم
۱۴۱	الف) مبانی نظری پژوهش
۱۴۱	اهداف مطالعه مبانی نظری پژوهش
۱۴۲	ویژگی‌ها و اهداف پیشینه کاوی خوب
۱۴۲	گام‌های جستجوی مبانی نظری
۱۴۳	ب) پیشینه پژوهش و انواع آن
۱۴۴	توصیه‌هایی در تدوین فصل دوم
۱۴۷	ج) نتیجه‌گیری
۱۴۷	سخن پایانی فصل

فصل ۳ پایان نامه: روش شناسی پژوهش

۱۴۸	 مقدمه
۱۴۸	 قسمت های فصل سوم پایان نامه
۱۴۸	 ۱. روش و نوع پژوهش
۱۵۰	 ۲. جامعه، نمونه و روش انتخاب نمونه آماری پژوهش
۱۵۲	 ۳. شیوه و ابزار گردآوری اطلاعات پژوهش، روایی و پایایی آن
۱۵۳	 الف) مطالعات نظری
۱۵۳	 ب) مطالعه میدانی
۱۵۴	 ج) محیط آزمایشگاهی
۱۵۵	 روایی و پایایی ابزار پژوهش
۱۵۶	 روش های افزایش روایی
۱۵۷	 نسبت و شاخص روایی محتوا
۱۵۸	 روش های برآورد پایایی آزمون
۱۵۹	 عوامل مؤثر در افزایش روایی و پایایی
۱۶۰	 ۴. مراحل انجام و یا اجرای پژوهش
۱۶۰	 ۵. روش های تجزیه و تحلیل آماری پژوهش
۱۶۱	 الف) آمار توصیفی
۱۶۱	 ب) آمار استنباطی
۱۶۲	 سخن پایانی فصل

فصل ۴ پایان نامه: یافته های پژوهش و تجزیه و تحلیل آن

۱۶۳	 مقدمه
۱۶۴	 ۱. اقدامات اولیه در تحلیل آماری
۱۶۶	 ۲. اقدامات اصلی در تحلیل آماری
۱۶۷	 نکات مورد توجه در تحلیل فرضیه ها
۱۶۹	 تنظیم جدول
۱۷۰	 انواع نمودارها
۱۷۱	 مرحله اول) توصیف اطلاعات
۱۷۱	 مرحله دوم) تحلیل اطلاعات
۱۷۴	 یافته های جانبی
۱۷۵	 سخن پایانی فصل

فصل ۵ پایان نامه: نتیجه گیری، بحث و پیشنهادها

مقدمه	۱۷۶
هدف فصل	۱۷۶
قسمت‌ها عمده فصل	۱۷۸
گام اول) نتیجه گیری	۱۷۹
گام دوم) بحث و تفسیر یافته‌ها	۱۸۰
گام سوم) بیان محدودیت‌ها و پیشنهادهای پژوهش	۱۸۴
۱. بیان محدودیت‌های پژوهش	۱۸۴
۲. بیان پیشنهادهای پژوهش	۱۸۵
چند نکته در ارائه پیشنهادها	۱۸۷
منابع و مآخذ پایان نامه	۱۸۸
سخن پایانی فصل	۱۸۹

فصل پنجم: تدوین مقاله علمی

مقدمه	۱۹۱
بخش تکمیلی گزارش پایان نامه	۱۹۲
الف) چگونگی تدوین مقاله	۱۹۲
فواید تدوین و انتشار مقاله	۱۹۲
تعریف مقاله و مقاله علمی	۱۹۳
ساختار مقاله علمی - پژوهشی	۱۹۵
صفحه عنوان مقاله	۱۹۷
۱. چکیده	۱۹۸
۲. ساختار محتوایی مقاله	۱۹۸
ویرایش مقاله	۲۰۰
نکات دیگر در نگارش مقاله	۲۰۲
ب) تدوین چکیده پژوهش	۲۰۴
تعریف چکیده	۲۰۴
ساختار چکیده	۲۰۵
نمونه چکیده مقاله علمی - پژوهشی	۲۰۷
ده فرمان برای نگارش چکیده	۲۰۸
ج) انتخاب مجله و ارسال مقاله	۲۱۰
پذیرش مقاله و دلایل عدم پذیرش آن	۲۱۱

۲۱۳	داوری مقاله
۲۱۵	د) معیارها و مراحل تدوین و نگارش مقاله علمی- مروری
۲۱۹	چارچوب کلی مقالات علمی- مروری
۲۲۰	مراحل شرکت در همایش علمی
۲۲۱	خلاصه مراحل
۲۲۲	چند نکته مهم
۲۲۲	انواع مقالات علمی
۲۲۴	سخن پایانی فصل

فصل ششم: دفاع از پایان نامه و آمادگی‌های آن

۲۲۵	مقدمه
۲۲۵	ماهیت دفاع، مراحل و وظایف آن
۲۲۶	۱. وظایف و اقدامات «قبل» از برگزاری جلسه دفاع
۲۳۳	۲. وظایف و اقدامات «ضمن» برگزاری جلسه دفاع
۲۳۶	۳. وظایف و اقدامات «پس» از برگزاری جلسه دفاع
۲۳۶	نکات پایانی و آخرین توصیه‌ها
۲۳۹	فرجام پژوهش و اتمام پایان‌نامه
۲۴۰	سخن پایانی کتاب
۲۴۱	منابع و مآخذ
۲۴۴	معرفی منابع
۲۴۶	منابع
۲۴۹	پیوست‌ها
۲۵۰	پیوست ۱
۲۵۰	طرح پژوهش
۲۵۲	پیوست ۲
۲۵۲	نمونه صفحه عنوان روی جلد
۲۵۴	پیوست ۳
۲۵۷	پیوست ۴
۲۶۱	پیوست ۵
۲۶۲	کتاب‌های منتشر شده مؤلف
۲۶۲	کتاب‌های در حال انتشار

مقدمه

شکل هدایت‌شده و هدفمندکنجکاو ی انسان یعنی «پژوهش» مستلزم مهارت‌هایی است که باید کسب شود و «نگارش» خوب نیز مهارتی جداناپذیر از فرایند پژوهش است. هدف، ارتقای کیفیت و نگارش فعالیت‌های پژوهشی چون پروژه، پایان‌نامه، رساله و نیز تدوین و انتشار مقالات علمی-پژوهشی و همچنین استفاده از نتایج نظری و کاربردی آن‌ها است. کیفیت پژوهش و نگارش علمی (اعم از پایان‌نامه، طرح پژوهشی و مقاله) وابسته به عوامل متعددی است. از بین این عوامل، انتخاب درست و سنجیده موضوع و تبیین آن به‌صورت یک مسأله، اجرای هوشمندانه، نتیجه‌گیری و تفسیر یافته‌ها، تدوین و نگارش هنرمندانه، یعنی سه اقدام محوری انتخاب موضوع، فرایند اجرا و نگارش اولویت دارد. از آنجا که اهتمام هر دانشجو و محقق، انتخاب درست و انجام درست کار پژوهش است، اهتمام در نگارش این کتاب با رویکرد عملی، راهنمایی در جهت چنین هدفی است. به این منظور، کتاب در ۶ فصل نگارش یافته که کوششی برای بررسی چند پرسش است. اینکه ماهیت و انواع پژوهش و پایان‌نامه چیست و قسمت‌های آن کدام است؟ موضوع پژوهش چگونه باید انتخاب شود؟ (با معرفی ۱۴ حوزه مطالعاتی و متغیرهای متنوع هر یک) و اینکه چگونه تدوین و نگارش شود؟ پایان‌نامه، دارای چه ساختار و فصولی است؟ مقاله چیست؟ و ساختار مقاله علمی-پژوهشی و علمی-مروری، ماهیت و چگونه تنظیم آن، برگزاری جلسه دفاع چه مراحل و دانشجو در فرایند آن چه وظایفی دارد و اینکه نسخه نهایی گزارش پژوهش چگونه باید آماده شود؟ ارائه شده است. در مباحث هر فصل ضمن ارائه راهنمایی کاربردی، سؤالاتی مطرح شده که نیازمند تأمل و فعالیت عملی خواننده است.

امید است مباحث کتاب با جهت گیری عملی، دانشجویان و دانش پژوهان را به فرایند هدفمند و نظام مند پژوهش ترغیب کند و آنان با دانش، توان جستجوگری و خلاقیت خود از مباحث بهره گیرند. مؤلف امیدوار است خوانندگان بیش از هر چیز، این اعتقاد را که پژوهش خوب، قابل یادگیری و یک مهارت است را از این کتاب بیاموزند. موجب امتنان خواهد بود خوانندگان محترم از طریق پست الکترونیکی علمی hpourshafei@birjand.ac.ir یا معمول pourshafei@yahoo.com پیشنهادهای ارزشمند خود را ارائه نمایند. مؤلف از دانشجویان مدیریت آموزشی دوره تحصیلات تکمیلی دانشگاه بیرجند، مدیریت و همکاران محترم انتشارات رازنهان تشکر نموده و آرزوی توفیق الهی دارد.

مَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ

هادی پورشافعی

دانشگاه بیرجند

پاییز- ۱۳۹۷

www.ketab.ir